

STORTINGET

Innst. 118 S

(2017–2018)

Innstilling til Stortinget
fra Stortingets presidentskap

Dokument 8:70 S (2017–2018)

Innstilling fra Stortingets presidentskap om representantforslag fra stortingsrepresentantene Hans Andreas Limi, Mazyar Keshvari, Helge André Njåstad, Morten Wold, Morten Stordalen og Erlend Wiborg om at Stortingets presidentskap setter ned et utvalg for å vurdere prosessen og valgbarheten til de komiteer, utvalg og nemnder som Stortinget oppnevner

Til Stortinget

Sammendrag

Stortingsrepresentantene Hans Andreas Limi, Mazyar Keshvari, Helge André Njåstad, Morten Wold, Morten Stordalen og Erlend Wiborg fremmet 23. november 2017 følgende forslag:

«Stortinget ber Stortingets presidentskap, i samarbeid med valgkomiteens arbeidsutvalg, sette ned et utvalg for å vurdere prosessen og valgbarheten til de komiteer, utvalg og nemnder som Stortinget oppnevner.»

Forslagsstillerne viser til tidligere debatter rundt valg av medlemmer til Nobelkomiteen og konstaterer at det ofte oppstår debatt om valgbarhet og hvem som bør være medlem i komiteen i forbindelse med nomineringer. På denne bakgrunn finner forslagsstillerne det ønskelig at disse spørsmålene blir gjort til gjenstand for en bred utredning, uavhengig av aktuelle valg til komiteen.

Presidentskapets merknader

Presidentskapet viser til at det i tilknytning til valg av medlemmer til Nobelkomiteen høsten 2017 ble fattet følgende vedtak i Stortinget 5. desember:

«1. Stortingsrepresentanter eller vararepresentanter kan ikke velges til medlemmer av Nobelkomiteen.

2. Stortinget ber presidentskapet utrede om det er andre forhold som det bør tas hensyn til i vurderingen av hvem som ikke kan velges til medlemmer av Nobelkomiteen, herunder hvilke avgrensninger som bør gjøres knyttet til lederverv i internasjonale organisasjoner. Utredningen bør foreligge i løpet av 2018.»

Det vises også til forslag i Dokument 8:80 S (2017–2018) fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes, som lyder:

«Stortinget ber presidentskapet gjennomføre en utredning av Alfred Nobels formål med fredsprisen, og om det er naturlig for Stortinget å fortsette som valgkomité for en privat svensk stiftelse. I utredningen skal det også vurderes om fordelingen av plassene i Nobelkomiteen til de politiske partiene ut fra mandattall tjener prisen formål eller bør opphøre.»

Siste del av dette forslaget antas å dekkes av forslaget i Dokument 8:70 S (2017–2018). Den første delen av forslaget går imidlertid ut over forslaget i Dokument 8:70 S (2017–2018) om å vurdere prosessen og valgbarheten til de komiteer mv. som Stortinget oppnevner. Det vil på et senere tidspunkt bli avgitt en egen innstilling om Dokument 8:80 S (2017–2018).

Presidentskapet er enig i at det kan være grunn til å se bredere på de problemstillingene som er reist, og at ikke bare valg til Nobelkomiteen, men også prosessen knyttet til andre valg Stortinget foretar til eksterne organer, bør gjennomgås.

Per 1. januar 2018 foretar Stortinget følgende valg/oppnevninger til eksterne organer:

- Norges Banks representantskap
- Nobelkomiteen
- Riksrevisorer
- Stortingets ombudsmann for forvaltningen
- Ombudsmannsnemnda for Forsvaret
- EOS-utvalgets medlemmer
- Styret for Domstoladministrasjonen (to medlemmer og varamedlemmer)
- Personvernemnda (leder og nestleder med varamedlemmer)
- Kringkastingsrådet (åtte medlemmer)
- Riksrettsutvalget
- Stortingets ansvarskomisjon
- Styret for Nasjonal institusjon for menneskerettigheter
- Direktør for Nasjonal institusjon for menneskerettigheter

Presidentskapet viser til at det eksisterer ulike rutiner knyttet til de valg Stortinget foretar. Noen valg forberedes f.eks. ikke av valgkomiteen, men av presidentskapet. I enkelte tilfeller er det stilt spesifikke kvalifikasjonskrav som Stortingets kandidat må oppfylle. Som eksempel kan nevnes valg av leder i personvernemnda, der det i forarbeidene til personopplysningsloven stilles krav om at vedkommende skal ha juridisk bakgrunn. Medlemmer til styret i Domstoladministrasjonen skal i henhold til forarbeidene til domstolloven være representanter for allmennheten som kan gi verdifull kompetanse fra andre livs- og samfunnsområder enn justisforvaltningen. I andre tilfeller, f.eks. når det gjelder valg av styremedlemmer til Nasjonal institusjon

for menneskerettigheter, er det i instruksene og i forarbeidene til loven gitt føringer for hvordan selve valgprosessen skal foregå.

For de fleste organers vedkommende er det imidlertid ikke stilt slike eksplisitte krav til prosessen eller gitt kriterier knyttet til dem som skal velges, og valgene har tradisjonelt vært gjennomført på grunnlag av forslag fra partigruppene, som har tatt ansvar for å finne egnede kandidater. Denne fremgangsmåten sikrer at forslagene til kandidater reflekterer en politisk bredde i samsvar med representasjonen på Stortinget.

Presidentskapet er enig i at både prosessen tilknyttet eksterne valg Stortinget foretar, og eventuelle kriterier det skal legges vekt på i den forbindelse, bør vurderes. Presidentskapet legger til grunn at utredningen ikke skal omfatte valg av medlemmer til stortingsinterne komiteer og delegasjoner.

Presidentskapet støtter etter dette representantforslaget. I tråd med forslaget forutsettes det at presidentskapet får fullmakt til å fastsette mandat og sammensetning av utvalget etter samråd med arbeidsutvalget i valgkomiteen.

Presidentskapets tilrådning

Presidentskapet viser til representantforslaget og råder Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Stortinget ber Stortingets presidentskap, i samarbeid med valgkomiteens arbeidsutvalg, sette ned et utvalg for å vurdere prosessen og valgbarheten til medlemmer i de komiteer, utvalg og nemnder som Stortinget oppnevner.

Oslo, i Stortingets presidentskap, den 8. februar 2018

Olemic Thommessen

Eva Kristin Hansen

Morten Wold

Magne Rommetveit

Nils T. Bjørke

Abid Q. Raja